

ἐκείνη ἡ αἰωνίως καταθλιπτική, ἐπίχρυσος καὶ διαρκῶς μονότονος ἀνία.

Ἡσθάνετο ὅτι ἀρχίζει ἤδη νὰ μαραινῇται, καίτοι δὲ διετῆρε ἀκόμη τὴν καλλονὴν τῆς, ἥτο ὅμως αὕτη καλλονὴ ὀψίμου φθινοπωρινοῦ ἀνθους... Ἡρίθμει τριάκοντα καὶ ἑξήκοντα—ἀπαισία περίοδος δι' ὥραιαν γυναῖκα—περίοδος μαρasmus...

«Πῶς! καὶ ἄπασα λοιπὸν ἡ ζωὴ αὐτῆς οὕτως πῶς θὰ παρέλθῃ! μετὰ πικρίας διελογίζετο πρὸς στιγμὴν ἡ Εἰρήνη Βορίσθονα καθήμενη πρὸ τοῦ καθρέπτου περατοῦσα τὸν πρωῒνόν αὐτῆς καλλωπισμόν· καὶ οὐδεὶς λοιπὸν ποτὲ θὰ θαυμάσῃ τὸ πολυτελὲς τοῦτο στήθος, τοὺς μαύρους τούτους βοστρύχους... αὐτοὶ δὲ οἱ ζωηροὶ ὀφθαλμοὶ οὐδέποτε θὰ προσβλέψωσι τινα μετ' ἔρωτος, οἱ ὥραῖοι οὐτοὶ βραχιόνες οὐδένα θὰ περιπτυχθῶσιν, οὐδένα θὰ θαυπεύσωσιν, οὕτως ὡς ἐπιποθεῖ ἡ καρδιά μου... Θεέ μου! εἶνε ποτὲ δυνατὸν! μοὶ εἶνε τάχα πεπρωμένον νὰ μὴ συναντήσω τὸν ἀνθρωπὸν ἐκεῖνον, ὃν ἡγάπησα ἄπαξ ἔστω, μόνον ἄπαξ καθ' ὅλον τὸν βίον μου».

[Ἐπεται συνέχεια].

ΑΓΑΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΝΣ

FERNAN CABALLERO

## ΦΩΤΕΙΝΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

Ἰσπανικὸν διήγημα

[Τέλος]

Η'

«Δέκα πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν συνδιάλεξιν, ἣν σοὶ διηγήθην, ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν ὁ γέρον Ἀντα-μούχος διὰ τὴν Ἀρασέναν φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Διέγον Μέναν.

Ἐπειδὴ ἦτο θέρος, ἤρχισαν τὴν πορείαν των κατὰ τὴν ἑκτὴν ἐσπερινὴν ὥραν· διήλθον τὴν πεδιάδα πρὸς τὸ μέρος τῆς Τρουάνας, ἀκολουθοῦντες τὴν βασιλικὴν ὁδὸν τῆς Ἑστραμαδούρας. Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὀλίγη δρόσος γλυκεῖα, προάγγελος τῆς νυκτός, ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ κόπωση, ἡ προξενουμένη ὑπὸ τῆς θερμότητος, ἡλαττώθη κατ' ὀλίγον.

Ἡ μακρὰ σειρά τῶν ἡμιόνων, αἵτινες ἐβάδιζον ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, προῦχεται μὲ τὴν κανονικότητα ἐκκρεμοῦς. Οἱ κωδωνίσκοι, οἱ κρεμάμενοι ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ των, ἐξέπεμπον μονότονον ἦχον, τὸν ὅποιον συνώδεε τὸ ὀξύ καὶ διάτορον ἔσμα τῶν γρίλλων. Οἱ δύο ἐκεῖνοι διάφοροι κρότοι εἶχον τὸ θέλητρον τὸ ἀκαταμάχητον καὶ ποιητικὸν παντὸς ἦχου, ὅστις διαταράσσει τὴν βαθεῖαν σιγὴν τῆς νυκτός ἐν τῇ ἐξοχῇ. Ἐν Ἀνδαλουσίᾳ ἀγαπῶσι πολὺ τοὺς γρίλλους· πολυάριθμοι

τοιοῦτοι πωλοῦνται καθ' ἐκάστην εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ἀνθέων, ἐντὸς μικρῶν κλωβῶν.

Ἐπὶ τῆς ἡμιόνου, ἥτις ἐβάδιζε πρὸ τῶν ἄλλων, ἵππευεν ὁ ὑπηρέτης τοῦ γέροντος Ἀντα-μούχου· ὁ νεανίας οὗτος, ἐξαίρετος ἵππεύς, κεκλιμένος ἐπὶ τῆς ἡμιόνου του, ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ ζώου καὶ μελαγχολικῶς ἔψαλλεν ἐπὶ ἐξαίσιου δημῶδους ἤχου ἁσμαῖ τι.

Ὁ γέρον Ἀντα-μούχος, καθήμενος ἐπὶ τῆς ἡμιόνου του, ἄφινε νὰ κρέμονται οἱ πόδες του, καὶ ἐκύλιε μεταξὺ τῶν δακτύλων του παχὺ σιγάρον. Ὁ Διέγος Μένας, ὅστις προεπορεύετο, ἀπηλπίζετο διὰ τὴν βραδύτητα τῶν ἡμιόνων.

Ἐχέτε ὑπομονήν, ἔλεγεν ὁ γέρον ἡμιονηγός· ὁ ὥραῖος ἵππος σας θὰ ἔκαμνε βεβαίως δέκα λεύγας εἰς μίαν ὥραν, ἀλλ' ἐπειτα δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ ὅμως ἔχομεν ἀκόμη εἰκοσι σωστάς λεύγας. Αἱ ἡμιόνου θὰ τὰς διατρέξουν χωρὶς κόπον καὶ χωρὶς σχεδὸν ν' ἀναπαυθῶσι. Ἀφήσατέ τας ἡσύχους· γνωρίζουσι ποῦ εἶνε αἱ ἐπικίνδυνοι δίοδοι, καὶ ἡξεύρουν τὸν δρόμον, ὅπως ἐγὼ τὰς χειρὰς μου.

Ἡ νύξ ἔφθασε πλέον, ὅτε ἐστάθησαν εἰς τὴν βένταν τοῦ Παγανόζα. Ἀφῆκαν ἐκεῖ τὴν βασιλικὴν ὁδόν, καὶ ἠκολούθησαν στενὴν καὶ κατάφυτον ἀτραπὸν, ἡ ὁποία μόλις διεφαίνετο ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἡμιόνων.

Κατ' ὀλίγον τὸ πᾶν κατέστη ἥσυχον καὶ σιωπηλόν· τὸ ἔδαφος ἀπέβαινε περισσότερο λιθώδες καὶ ἡ σιγὴ μᾶλλον ἀπόλυτος· ἡ ἀσθενὴς νυκτερινὴ αὖρα οὐδ' ἠδύνατο καὶ νὰ κινήσῃ τὰ φύλλα τῶν δρυῶν καὶ πλατάνων.

Ἐβάδισαν τοιοιτοτρόπως καθ' ὅλην τὴν νύκτα, χωρὶς αἱ ἡμιόνου νὰ δώσωσι παραμικρὸν σημεῖον κόπωσης. Κατὰ τὴν δεκάτην πρωῒνὴν ὥραν ἔφθασαν εἰς μεμονωμένην τινα βένταν, τὴν μόνην κατοικίαν, τὴν ὁποίαν ἀπήντησαν, καὶ ἥτις εὐρίσκετο εἰς τὸ μέσον σχεδὸν τῆς ὁδοῦ. Ἡ βέντα αὕτη κεῖται εἰς τὸ βάθος δύο λόφων, περὶ τοὺς ὁποίους στρέφεται εἰς τῶν ἀπείρων ἐκείνων ρυάκων, ὑπὸ τῶν ὁποίων σφίγγεται ἡ Σιέρρα ὡς ὑπὸ δικτύου ἀργυροῦ. Ἐκ τῆς προσόψεως τῆς βέντας ταύτης διακρίνονται τὰ τεῖχη τοῦ φρουρίου δε-λαί-Γκονάρδαι.

Οἱ ταξιδιωταὶ μας δὲν ἦσαν βεβαίως ἐξ ἐκείνων, οἵτινες θαυμάζουσι τὰς φυσικὰς καλλονὰς. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀρίππευσαν καὶ ἔδесαν τὰς ἡμιόνους των, ἐπρογευματίσαν δι' ἄρτου καὶ χοιρομυηρίου, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξηπλώθησαν ἐπὶ τῶν σκεπασμάτων τῶν ἡμιόνων των καὶ ἐκοιμήθησαν βαθέως.

Κατὰ τὴν δευτέραν μεταμεσημβρινὴν ὥραν ἐξύπνησε πρῶτος ὁ Διέγος. Ἰδὼν τοὺς συντρόφους του κοιμωμένους ἀκόμη ἐξῆλθε καὶ ἐκάθησε πρὸ τῆς βέντας. Ὁχι μακρὰν αὐτοῦ ἐκάθητο νεαρὰ κόρη ὄντα· ἐτίς ἐπὶ τῶν κλάδων μιᾶς γιάρας, ὡς βασιλίσσα ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς. Ἡ παιδίσκη ἀπέκοπτε τὰ ἄνθη ἐκ τῶν κλώνων καὶ ἐ-

κοσμεῖτο δι' αὐτῶν. Θελκτικὴ εὐωδία, τὴν ὁποίαν θὰ ἐζήλευον οἱ καλλωπισταὶ τῆς αὐλῆς, διεχύνετο εἰς τὸν ἀέρα. Ὁ Διέγος ἠρώτησε τὴν μικρὰν πόθεν προήρχετο ἡ εὐωδία ἐκείνη.

Ἡ μήτηρ μου, ἀπήντησεν ἐκείνη, ἀνάπτει τὸν φουρνὸν τῆς, καὶ ἡ εὐωδία αὕτη θὰ ἔρχεται ἀπὸ τοὺς κλάδους, οἱ ὁποῖοι καίονται. Δὲν γνωρίζετε λοιπὸν, ὅτι ἡ γιάρα μυρίζει εὐμορφα; Μυρίζει δὲ ἐπειδὴ τρέχει αἷμα, ὅπως ἀπὸ τῆς πληγῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Τὰ ἄνθη τῆς ἔχουν πέντε λευκὰ φύλλα, καὶ ἕκαστον φύλλον ἔχει μίαν ἐρυθρὰν κηλίδα, ὡς μίαν πληγὴν. Νὰ, ἰδῇτέ την, σενόρ.

Ὁ Διέγος ἔλαβε τὸ ἄνθος καὶ τὸ παρετήρησεν ἐπὶ πολὺ, ὡς νὰ ἐζωγραφῆθη ὑπὸ ζωγράφου, διεκρίνετο ἐπὶ ἐκάστου φύλλου αἰμοσταγῆς πληγῆς. Ὁ Διέγος ἐφρικίασεν ἄκων.

Ἐξ ἄλλου ἡ παιδίσκη παρετήρει τρυφερῶς τὸ μικρὸν ἄνθος.

Εἶσαι εὐτυχὴς σύ, μικρά, ἡ ὁποία βλέπεις τὴν πληγὴν αὐτὴν μόνον εἰς τὸ ἄνθος, εἶπε. Ἐὰν ὅμως τὴν ἔβλεπες εἰς τὸ στήθος τῆς μητρός σου τί θὰ ἔκαμνες εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τὴν ἔκαμε;

Τὸ παιδίον ἔμεινε πρὸς στιγμὴν σκεπτικόν.

Καὶ ἀπεκρίθη:

Ὁ Κύριος ἐσυγχώρησε, καὶ ἐγὼ θὰ ἐσυγχώρουν.

Δὲν ἀγαπᾷς τὴν μητέρα σου, εἶπεν ὁ Διέγος ἐγειρόμενος βιαίως.

Περισσότερον ἀφ' ὅσον ἀγαπᾷτε σεῖς τὸν πατέρα σας, ἀπεκρίθη ἡ μικρά.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐφάνη εἰς τὴν θύραν τῆς βέντας ὁ γέρον Ἀντα-μούχος.

Αὐτὸς ὁ Νικόλας, εἶπε, κοιμᾶται ὡς ἀποθαμμένος. Τὸν ἐξύπνησα δύο φορές, καὶ τὰς δύο ἀπεκομήθη. Ὁρθιος, Νικόλα, ὀρθιος! Ὁ καιρὸς περνᾷ καὶ ἔχομεν πολὺν δρόμον ἀκόμη.

Μετὰ ἐν τέταρτον, ἡ μακρὰ σειρά τῶν ἡμιόνων εἵπεν ὡς μέγιστος ὄφιν ἐπὶ τῆς ἀνωμάλου ἀτραποῦ.

Αἱ δρῦς, αἱ πλάτανοι, αἱ περιπλοκάδες, αἱ καρυαὶ ἐσχημάτιζον ἤδη πυκνὸν δάσος· οἱ ρύακες ἐπολλαπλασιαζόντο, καλυπτόμενοι ὑπὸ ροδῶν καὶ δαφνῶν, αἵτινες ἔτεινον πρὸς αὐτοὺς ὡς ζητοῦσαι δρόσον.

Ἀφοῦ διήλθον τὸ χωρίον Βάλ-Φλόρες καὶ τὴν Χιγούεραν, διεκρίνον τέλος τὴν Ἀρασέναν. Ἡ Ἀρασένα εἶνε ὀκδομημένη ἐν σχήματι ἡμισελήνου εἰς τοὺς πρόποδας ὑψηλοῦ ὄρους.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Μαύρων, ὑπῆρχεν ἐκεῖ μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον φρούριον ἐπὶ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ σήμερον ἀπλοῦται τὸ ἥσυχον κοιμητήριον τοῦ χωρίου. Ἐκκλησία μικρὰ καὶ σοβαρὰ ὑψοῦται ἐπὶ τῶν ἐρείπων τοῦ ἀπειλητικοῦ φρουρίου.

Βλέπετε τὰ ὕψη αὐτά, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς νὰ ὀμιλοῦν μὲ τὰ νέφη, εἶπεν ὁ γέρον Ἀντα-μούχος. Ἐκεῖ εἶνε τὸ νεκροταφεῖον. Οἱ Μαῦροι εἶχον ἐκεῖ ἐν φρούριον, τόσῳ μεγάλον καὶ ἰσχυρόν, ὥστε,

ὁσάκις τοὺς προσέβαλλον οἱ χριστιανοί, ὅλοι ἐκλείοντο ἐκεῖ ἀσφαλεῖς. Μίαν ἡμέραν ὁ χριστιανὸς ἀρχηγὸς εἰδοποίησε τὸν Μαῦρον νὰ τῷ παραδώσῃ τὸ φρούριον. Ὁ Μαῦρος ἀπήντησε ὅτι θὰ ὀχυρωθῇ καὶ ὅτι ἂν κανεὶς χριστιανὸς θέλει ἄς ὑπάγῃ νὰ δειπνήσουν. Ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους οἱ χριστιανοὶ ὠργίσθησαν καὶ ὀπλισθέντες ἀπῆλθον κατὰ τοῦ φρουρίου, ἐνῶ ὁ ἀρχηγὸς των ἐφώναζε :

— Ἐμπρὸς λοιπὸν παληκάρια μου εἰς τὸ δεῖπνον. Εἰς τὸ δεῖπνον, ἐκραύγασαν ὅλοι καὶ ἐρρίφθησαν μεθ' ὁρμῆς κατὰ τοῦ φρουρίου, τὸ ὁποῖον ἐκυρίευσαν· ἔκτοτε τὸ χωρίον ὠνομάσθη Ἀλησένα ἢ Ἀρασένα.

» Ὁ Διέγος Μένες, τοῦ ὁποίου ἡ δειλία ἤρπαινε καθ' ὅσον ἐπλησίαζεν, ἦτο κατατεταραγμένος καὶ μόλις ἤκουε τὰς ἱστορικὰς διηγήσεις τοῦ γέροντος.

» Μὲ βεβαιότες λοιπὸν, τὸν ἠρώτησεν, ὅτι θὰ μὲ δεχθῶν καλῶς.

— Διαβολε, ἀπῆντα ὁ Ἄντα-μουῖχος, ἤθελα νὰ ἤξευρα πῶς δὲν θὰ σὲ ἐδέχοντο καλῶς. Φίλε μου, εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον δὲν πρέπει νὰ δυσπιστῇ κανεὶς. Δὲν γνωρίζεις λοιπὸν τὴν παροιμίαν. Μένει ζῶν, ὅστις νομίζει ὅτι εἶνε τοιοῦτος. Λοιπὸν γνωρίζουν, ἀπὸ ὅσα τοῖς εἶπον ἐγώ, ὅτι εἶσαι νέος καλός, ἀπὸ καλὴν οἰκογένειαν, καὶ ἔχεις καὶ ἀρκετὴν περιουσίαν. Ἐπρεπε νὰ εἶνε πολὺ δύσκολοι διὰ νὰ μὴ τοῖς ἀρέσει Διέγος ὁ σιωπηλός.

— Δὲν ὀνομάζομαι πλέον Διέγος Καλλάδος, ἀλλὰ Διέγος Μένες.

— Εἶνε τὸ αὐτό, ἀπῆντησεν ὁ ἡμιονηγός, ἐγὼ ὀνομάζομαι Κοῦρος Μορένος, καὶ ὁμως ὅλοι μὲ γνωρίζουν γέρῳ Ἄντα-μουῖχον.

» Μόλις ἐφθασαν, ὁ γέρων ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν οἰκογένειαν περὶ τῆς ἀφίξεως καὶ οἱ ταξειδιωταὶ μας, ἀφοῦ διηυθέτησαν τὴν ἐνδυμασίαν των μετὰ τῆς φροντίδος ἣν ἀπῆτει ἡ περίστασις, διηυθύνθησαν πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς Παστόρας.

» Ὁ Διέγος, τοῦ ὁποίου ἡ καλλονὴ καὶ ἡ εὐγενὴς φυσιογνωμία προὐκάλεσε τὴν γενικὴν προσοχὴν, ἠκολούθει τεταραγμένος τὸν Ἄντα-μουῖχον, ὅστις προηγείτο θριαμβευτικῶς.

» Πῶς σὰς φαίνεται ὁ προστατευόμενός μου, ἠρώτα.

— Ἄν φέρετε πάντοτε νέους ὥς αὐτόν, ὅλοι αἱ νεάνιδες τοῦ χωρίου θὰ γείνουν συνδρομητρίαι σας. Εἰπέ τις.

» Τέλος ἐφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μνηστῆς. Ἦτο οἰκία μεγάλη καὶ ὠραία· εἰς τὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου εὕρισκετο αἶθουσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἦν συνηθρισμένη κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὀλόκληρος ἡ οἰκογένεια μετὰ τοῦ Ἀλκάρου τοῦ χωρίου.

» Ὁ Διέγος ἰδὼν ὅλους ἐκείνους ἔχασε τὸ ὀλίγον θάρρος του. Ἡ Παστόρα, κεκρυμμένη ὀπισθεν τῆς μητρὸς της, δὲν εἶχεν ὀλιγώτερον ταραχθῇ. Ὁ ἔρως, ὅπως ἡ ἀηδὼν, ἀγαπᾷ τὴν νύκτα, τὴν ἐρημίαν. Τὸν ἔρωτα ἐν ξένον βλέμμα ταράσσει, παρουσία τρίτου ἐνοχλεῖ.

» Ἐν τούτοις ὁ Διέγος καὶ ἡ Παστόρα

ἀντήλλαξαν βλέμμα, ὅπερ τοὺς ἐνεθάρρυνε καὶ ἡ ἀμνηχανία των ἡλαττώθη.

— Καὶ ὁ κουμπάρος μου ποῦ εἶνε; ἠρώτησεν ὁ γέρῳ Ἄντα-μουῖχος ἐπιθυμῶν νὰ παρουσιάσῃ τὸν μελλόνυμφον πρῶτον εἰς τὸν πενθερόν του.

— Θὰ ἔλθῃ ἀμέσως, ἀπεκρίθη ἡ σύζυγός του· δὲν ἦτο ἐδῶ ὅταν μὰς εἰδοποιήσατε ὅτι ἔρχεσθε καὶ ἡμεῖς δὲν σὰς ἐπεριμέναμεν τόσῳ ὀργήγορα.

— Αὐτὸ ἔγινε, ἐπειδὴ εἶχα καλὸν ἡμιονηγόν, ἀπῆντησεν ὁ καλὸς γέρων δεικνύων τὸν Διέγον.

» Συγχρόνως ἠκούσθη ἔξω ταχὺ βῆμα ἵππου, μετ' ὀλίγον δὲ εἰσῆλθε ἀνὴρ τις νέος ἀκόμη.

» Ἰδοὺ ὁ υἱός σου, Ἰωσίας Ραμό, εἶπεν ὁ Ἄντα-μουῖχος εὐθύμως ὑψῶν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω· θὰ συμφωνήσῃς βέβαια ὅτι ἡ Παστορίλλα, κουμπάρε, ἔχει πολλὴν καλαισθησίαν.

» Καλῶς ἦλθε εἰς τὴν οἰκίαν μου ὁ νέος οὗτος, ἀπῆντησεν ὁ Ἰωσίας Ραμός. Καὶ λαβὼν τὴν θυγατέρα του ἐκ τῆς χειρὸς προσέθηκε: Ἰδοὺ ἡ κόρη μου, σοὶ ἀνήκει: ἀφοῦ σὲ ἀγαπᾷ· εἶνε ἡ κόρη μου ὅ,τι ἔχω προσφιλέστερον εἰς τὴν γῆν! Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σὰς εὐλογῇ, ὥς σὰς εὐλογῶ ἐγώ!

» Ὁ Διέγος προὐχώρησε καὶ ὕψωσε τὴν κεφαλὴν, τὴν ὁποίαν ἐκράτει καταβιβασμένην ἀφ' ὅτου ὠμίλησεν ὁ Ἄντα-μουῖχος, καὶ παρητήρησε τὸν μέλλοντα πενθερόν του.

» Αἶφνης ὑπεχώρησε καὶ αἱ τρίχες τοῦ ἠνορθώθησαν.

— Εἰπέ του λοιπὸν τίποτε, Διέγο, εἶπεν εἰς τὸ οὖς του ὁ γέρων Ἄντα-μουῖχος· δὲν σὲ ἐπίστευα τόσῳ δειλόν. Ἀπάντησε λοιπὸν, εὐχαρίστησε, θὰ σὲ νομίσουν βωβὸν ἢ ἀγροῖκον.

» Ὁ Διέγος ἔμενεν ἀκίνητος καὶ ἡ ἐκφρασίς τοῦ προσώπου του προὐξένησε γενικὴν κατάπληξιν.

— Μὰ τὴν Παναγίαν τῆς Ἀτύχας, προσέθηκεν ὁ γέρων, περὶ τὸν ὁποῖον ἔσπευσαν ἐκπληκτοὶ πάντες, τί βλέπετε λοιπὸν περίεργον, Διέγο, καὶ ἐστάθητε ὥς τὸ ἀγαλμα τῆς γυναικὸς τοῦ Λῶτ.

— Βλέπω, εἶπεν ὁ Διέγος χωρὶς νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῆς Παστόρας, βλέπω... τὸν δολοφόνον... τοῦ Ζουὰν Μένα, τοῦ πατρός μου.

» Ἠκούσθη γενικὴ κραυγὴ ἐκπλήξεως μεθ' ὃ ἐπηκολούθησε βαθεῖα σιγὴ.

— Τί λέγεις, εἶπε πρῶτος συνελθὼν ὁ γέρων Ἄντα-μουῖχος, εἶσαι τρελλός;

— Ἄς ρίψουν ἔξω ἀμέσως τὸν ἀχρεῖον αὐτὸν σοκοφάντην, ἐκραύγασεν ἡ σύζυγός τοῦ Ἰωσίας Ραμού.

— Συκοφάντην;... εἶπεν ὁ Διέγος, ἰδέτε λοιπὸν ἂν αὐτὸς ὁ ἴδιος τολμᾷ νὰ τὸ ἀρνηθῇ.

» Ὁ Ἰωσίας ἔμενεν ἀπολελιθμένος με καταβιβασμένην τὴν κεφαλὴν.

— Διέγο, εἶπεν ὁ ἡμιονηγός, ἐπιθυμῶν νὰ τὸν παρασύρῃ ἐκεῖθεν, ἔχασες τὸ λογικόν σου, παιδί μου. Παντοῦ λοιπὸν νομίζεις ὅτι βλέπεις ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος πρὸ

εἰκοσιν ἐτῶν ἐφόνευσε τὸν πατέρα σου;

— Τὸ εἶπον· τότε ἀπήντησεν ὁ Διέγος καὶ μὲ ἑκατὸν ἔτη καὶ μεταξὺ χιλίων δολοφόνων, θ' ἀνεγνώριζα τὸν φονέα τοῦ πατρός μου, καὶ ὁ ἴδιος τὸ εἶπε τί πρέπει νὰ κάμω· δὲν εἶνε ἀλήθεια ὅ,τι ἐλέγατε ὅτε διηυθύνετε τὸ ὄπλον εἰς τὸ στήθος τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, «ὅταν δίδῃ κανεὶς μίαν ὑπόσχεσιν πρέπει νὰ τὴν ἐκτελῇ, ὅταν χρεωστῇ πρέπει νὰ πληρῶνῃ»;

» Ἀκούων τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰωσίας Ραμό ἀφῆκε νὰ πέσῃ τὸ ὄπλον ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο, καὶ θὰ ἐπιπτε καὶ αὐτός κατὰ γῆς, ἂν μὴ τὸν ἐστήριζεν ὁ γέρων Ἄντα-μουῖχος καὶ ἄλλοι τινές.

— Τὸ βλέπετε, εἶπεν ὁ Διέγος ἐκτός ἑαυτοῦ, δὲν ἀντιλέγει κἄν εἰς τὴν κατηγορίαν. Ἀλκάδη, ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου, σὰς παρακαλῶ νὰ τὸν συλλάβετε. Ὅλοι σεῖς, νὰ εἰσθε μάρτυρες. Δὲν εἶνε ἀληθές, δολοφόνε τοῦ Ζουὰν Μένα, ὅτι ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ υἱοῦ σου, ὁμολογεῖς τὸ ἔγκλημά σου;

» Ὁ Ἰωσίας Ραμός ἔμενεν ἄφωνος.

— Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τῆς ἀληθείας, ἐγώ, ὁ υἱὸς τοῦ Ζουὰν Μένα, σὲ ἐρωτῶ, ἐφόνευσες τὸν πατέρα μου;

» Ὁ Ἰωσίας Ραμός, συνενώσας τὰς δυνάμεις τοῦ ἐσταύρωσε τὰς χεῖράς του καὶ ἀπεκρίθη:

— Ναί, τὸν ἐφόνευσα.

— Παναγία Παρθένε, ἐκραύγασεν σύζυγός του κρύπτουσα τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖρας.

— Ναί, δυστυχῆς γυναῖκα, σὲ ἠπάτησα, ἀλλὰ γνωρίζεις ὅτι ἐγὼ δὲν σ' ἐζήτησα. Γνωρίζεις ὅτι ἠρνήθην ὅταν μοὶ ἐπρότεινε ὁ πατήρ σου, εἰς ἐμὲ τὸν πτωχὸν ὑπῆρέτην του, νὰ γείνω υἱός του. Μόνον ὅταν ἐπέισθην ὅτι ὁ ἔρως αὐτοῦ θὰ σὲ κατεβίβαζε εἰς τὸν τάφον συνήνεσα νὰ σὲ νυμφευθῶ καὶ νὰ σὲ καταστήσω εὐτυχῇ. Ἐκράτησα τὸν λόγον μου καὶ ἔκαμα ὅ,τι ἠδυνήθην διὰ νὰ τὸν κρατήσω. Ἀλλ' ἦτο πεπρωμένον νὰ μὴ σβύσῃ τὸ παρελθὸν ἐκεῖνο... τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ εἰρική...

— Κατάδικος, ὦ Θεέ μου, κατάδικος! ἐπιθύρισε ἡ ἀτυχὴς γυνὴ καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τινος καθίσματος. Αἱ λοιπαὶ γυναῖκες τὴν περιεκύκλωσαν.

» Συνελθοῦσα ἐκ τῆς πρώτης φρίκης ἡ Παστόρα, ἐρρίφθη ὥς λέαινα ἐπὶ τοῦ πατρός της, καὶ διὰ τῆς χειρὸς τῷ ἔκλεισε τὸ στόμα λέγουσα:

— Σιώπησε, σιώπησε! Μὴ συκοφαντῆσαι μόνος σου... Σὺ, δυστυχῇ καὶ ἀγαπητέ μου πατέρα, σὺ δολοφόνος;... Ψεύδεις, ψεύδεις, αἰσχρὲ συκοφάντα, δὲν ἐφόνευσεν αὐτὸς τὸν πατέρα σου.

— Κόρη μου, κόρη μου, εἶπεν ὁ Ἰωσίας Ραμός. Δὲν δύναμαι νὰ ψευθῶ. Ναί, ἐγώ, παραφερθεὶς ἐκ τῆς ἀπελπισίας, τὸν ἐφόνευσα... διότι αὐτός, ὁ πατήρ σου, μὲ κατέστρεψε ἐμέ, καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειάν μου· διότι αὐτὸς ἀφῆρπασε τὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευσα. Ἐκτοτε δὲν εἶδον μίαν ἡμέραν εὐτυχῇ, μίαν νύκτα ἡσυχον. Ἐγνώριζεν ὅτι θὰ ἐπλήρωνα μίαν ἡμέραν τὸ ἔγκλημα αὐτό. Ἡ ἡμέρα ἔ-

φθασε, είμαι έτοιμος. Έμπρός, είπεν άποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἀλκάδην, συλλάβετέ με καὶ δικάσατέ με ταχέως.

— Ὅχι, ὄχι, ἐφώναζεν ἡ Παστόρα, δὲν θὰ τὸν συλλάβετε. Εἶνε ἀδύνατον. ... θ' ἀποθάνω.

«Καὶ ἡ ἀτυχὴς νεανίς ἐρρίφθη κλαίουσα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρὸς της, τοὺς ὁποίους περιέβαλε διὰ τῶν βραχιόνων της.

— Κόρη μου, εἶπεν ἐκεῖνος, ἐγείρων καὶ σφίγγων αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του. Δυστυχῆ μου κόρη, μόνον ἄνθος τῆς σκληρᾶς μου ζωῆς ἦσο ἡ μόνη μου εὐτυχία, ἡ μόνη μου χαρὰ.

— Διέγο ... Διέ ... γο ... ἐφώνησεν ἀπελπισ πρὸς τὸν μνηστῆρά της ἡ ἀτυχὴς νεανίς ... σῶσέ τον σύ ...

— Διέγο, εἶπε καὶ ὁ γέρον Ἀντα-μου-χος δακρύων, λυπήσου αὐτήν! ἀπάλλαξέ τον τὸν δυστυχῆ πατέρα, εἰπέ ὅτι σὲ ἠπάτησε μεγάλη ὁμοιότης. Ἴδε πῶς τὸν λυποῦνται ὅλοι. Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ὑποχώρησε ...

«Ὁ Διέγος, τοῦ ὁποίου ὁ ἔρως πρὸς στιγμὴν εἶχε ὑπερνικήσει τὴν θλίψιν, ὑπέφερε φρικτὴν βάσανον· τέλος ἐψιθύρισε διὰ φωνῆς ὑποκώφου:

— Ὁρκίσθη νὰ ἐκδικήσω τὸν πατέρα μου.

— Διέγο, εἶπεν ἡ νεανίς ριπτομένη εἰς τὰ γόνατα τοῦ μνηστῆρός της, ἀφοῦ ἠγάπησες τόσο τὸν πατέρα σου, γυνωρίζεις πόσον ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν ἰδικόν μου. Σὲ ὀρκίζω εἰς ὅ,τι ὑπέφερες, λυπήσου με, μὴ μὲ καταδικάσῃς εἰς αἰώνιαν λύπην. Διέγο, εἰπέ ψεύματα σὺ διὰ νὰ μὰς σώσῃς.

— Ἐλυπήθη ἐκεῖνος τὸ ἀθῶον θῦμά του; εἶπεν ἀποστρέφων τὴν κεφαλὴν, ἵνα μὴ βλέπῃ τὴν Παστόραν.

— Ἀρκετά, κόρη μου, ἡ ζωὴ μου δὲν ἀξίζει τόσῃν ταπεινώσειν, εἶπεν ὁ Ἰωσίας Ραμός.

— Πήγαίνε λοιπόν! εἶπεν ἡ Παστόρα ἀνεγειρομένη ὑπερφηφάνως, ὥραία ἐν τῇ θλίψει της, ὡς ἄλλη Σπαρτιάτις. Ἔσο πλούσιος καὶ εὐτυχὴς, ἀφοῦ ἀνταλλάξῃς τὴν γλυκεῖαν εὐτυχίαν τοῦ ἔρωτος μὲ τὴν αἰμοχαρῆ εὐχαρίστησιν τῆς ἐκδικήσεως. Ὑπαγε, καὶ ἀφοῦ δὲν ἔλαβες οἶκτον δι' ἡμᾶς, εἴθε νὰ μὴ λάβῃ κανεὶς δι' ἐσὲ εἰς τὴν γῆν ἐδῶ καὶ ὁ Θεὸς εἰς τὸν οὐρανόν.

«Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἤρξατο ἡ δίκη τοῦ Μανουὴλ Διάζ, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωσία Ραμοῦ. Κατὰ τὴν ἀνάκρισίν του, ὡμολόγησε τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔγκλημά του, προσέθηκε δὲ ὅτι, ἀφοῦ διέπραξε τὸ ἔγκλημα ἐκεῖνο, περιεπλανήθη ἐπὶ τινα καιρὸν εἰς τὰ ὄρη, τρεφόμενος δι' ἀγρίων καρπῶν. Ἡμέραν τινὰ εὔρεν ἐπὶ τῆς κοίτης ἐνὸς ξηροῦ χειμάρου τὸ σῶμα ἐνὸς πνιγέντος. Τοῦ ἀνθρώπου τούτου ὁ πῖλος εὐρίσκειτο ἐρριμένος ἐπὶ τῆς ἄλλης ὄχτης καὶ ἐντὸς τοῦ πῖλου αὐτοῦ ἦτο τὸ διαβατήριόν του φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωσίας Ραμοῦ, πτωχοῦ χωρικοῦ τῆς Σιέρρας, ὁστις ἤρχετο εἰς Ἀρασέναν ἵνα εὕρῃ ἐργασίαν. Ὁ νεκρὸς ἐτάφη τὴν ἐπομένην, ἐκληφθεὶς ἀντὶ τοῦ καταδίκου, Διάζ, ἐνφ' ἐκεῖνος ἐλθὼν ἐν Ἀρασένῃ εἰσῆλθεν εἰς τὴν

ὑπηρεσίαν τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ του· ἐκεῖ εἰργάσθη τιμῶς καὶ εὐσυνειδότης καὶ ἠγαπήθη ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ κυρίου του.

«Ὁ Μανουὴλ Διάζ δικασθεὶς κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ μετ' ὀλίγον ἀπεκεφαλίσθη.

«Ὅταν τὸν μετέφεραν εἰς Σεβίλλην, ἡ θυγάτηρ του, τὴν ὁποίαν ἡ οἰκογένειά της ἐκράτει κεκλεισμένην, διέφυγε καὶ ἠκολούθησε πεζῇ τὸν πατέρα της. Ὁ γέρον Ἀντα-μουχος, ὅστις ἔδραμε κατόπιν της, τὴν εὔρε ἀναίσθητον ὑπὸ δένδρον τι, μὲ τοὺς πόδας καθημαγμένους καὶ ἡμιθανῆ ἐκ τῆς ἀπελπισίας καὶ τοῦ κόπου.

«Ὁ δυστυχὴς γέρον τὴν ἔφερεν εἰς Σεβίλλην καὶ τὴν ἀπέθεσαν εἰς τὴν οἰκίαν μου, μεθ' ὅλας ὅμως τὰς φροντίδας μας δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ τὴν φρικτὴν ἀτυχίαν της. Ἡ μεγάλη ταραχὴ τῶν νεύρων της τῇ ἐπέφερε ἐπιληπτικούς σπαρμούς τὴν κατέστησε ἡλιθίαν, λέγεται δὲ ὅτι τώρα εἶνε ἀδύνατον ν' ἀναγνωρίσῃ τις τὴν νέαν ἐκείνην, τὴν τόσῳ περίβλεπτον διὰ τὴν καλλονὴν της.

«Ὁ Διέγος, τοῦ ὁποίου ὁ καταστραφεὶς ἐν τῇ διψῇ τῆς ἐκδικήσεως ἔρως ἐκλόνισε τὸ λογικόν, εὐρίσκεται τώρα εἰς τὸ φρενοκομεῖον τοῦ ἀγίου Μάρκου· ἐκεῖ οἱ φύλακες τὸν κτυποῦσι καὶ οἱ ἐπισκέπται γελῶσι μὲ αὐτὸν καὶ τοιουτοτρόπως γίνονται, οὕτως εἰπεῖν, οἱ ἐκτελεσταὶ τῆς κατάρας τοῦ ἀθῶου θύματος, τὸ ὅποιον κατέστρεψε τὸ τυφλὸν πρὸς ἐκδίκησιν πάθος τοῦ νέου.

«Ἀποτίει τὴν ποινὴν, τῆς ἀπαισίας ιδέας του καὶ τῆς αἰσχροῦς ὑπερφηφάνιας του, ἥτις τὸν ἔκαμε νὰ πιστεύῃ, ὅτι αὐτὸς ἦτο τὸ ὄργανον τῆς ἐκδικήσεως, ἡ ὁποία ἀνήκει μόνον εἰς τὸν Θεόν».

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΕΛΟΣ

GABRIEL DANTRAGUES

## ΕΓΓΑΜΟΣ ἢ ΑΥΤΟΧΕΙΡ.

Διήγημα

Α'

Νύκτα τινὰ καθ' ἣν οἱ οὐράνιοι ἀδάμαντες ἡστραπηθόλουεν ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπεῖᾳ αὐτῶν, ἀνὴρ τις ἀνῆρχετο τὰς τελευταίας βαθμίδας τῆς ὥραίας κλίμακος τοῦ διασῆμου ξενοδοχείου Βεφούρ.

Εἰς προὔπαντήσιν τοῦ ἀνδρὸς τούτου, θαμῶνος φαίνεται, ἔδραμεν ὑπηρετῆς τις λέγων:

— Ἡ συνειθισμένη θέσις σας εἶναι πιασμένη. Ἐχομεν πολλὸν καιρὸν νὰ ἰδοῦμεν τὴν εὐγενεῖάν σας!...

— Ἐρχομαι ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν, Χρῆστο. Ποῦ θὰ καθήσω τώρα; Ἐπιθυμῶ νὰ κα-  
ταλύσω ἐδῶ.

— Ἐχω ἀκόμη ἓνα δωμάτιο ἄδειο, ἀλλ' εἶναι κομμάτι μεγάλο.

— Τὸ παίρνω. Νὰ μὲ ἀφήσῃς μόνον καὶ ἄς στοιχίσῃ καὶ εἰκοσι πέντε λουδοβίκεια τὸ δεῖπνό μου. Ἐχω νὰ γράψω.

— Νὰ μένετε ἡσυχος.

Ὁ ἀνθρωπὸς μας λοιπὸν εἰσῆλθεν εἰς μεγαλοπρεπὲς τι δωμάτιον βλέπον πρὸς τὸν κῆπον τοῦ Παλαι-Ρουαγιάλ. Ἀφῆρεσε τὸ πλατὺ ἐπανωφόριόν του, ὅπερ ἐφόρει ἄγνωστον διατί, διότι ὁ καιρὸς ἦτο χλιαρὸς, ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου τοῦ ἐπενδύτου του δέσμην ἐπιστολῶν καὶ ἤρξατο ν' ἀναγινώσκῃ.

Ὁ ἐπονομαζόμενος Χρῆστος, ὑπηρετῆς, ἠπλανε ταχέως τὸ τραπεζομάνδηλον, μὲ τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν μέθοδον, αἵτινες διακρίνουσι τοὺς ὑπηρετὰς τῶν καλλιτέρων ξενοδοχείων. Προφανῶς ἐγνώριζε τὰς ἑξεις καὶ τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ προσώπου, ὅπερ ὑπηρετεῖ, διότι, μὲ λάμποντας ἐξ εὐχαριστήσεως ὀφθαλμούς, ἔθηκε δεξιόθεν αὐτοῦ ποτήριον, ὅπερ ἐπλήρωσεν οἶνον μαδέρας μέχρι στεφάνης, ἀριστερόθεν δὲ τὸν πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖον χάρτην καὶ μελανοδοχεῖον κομψότατον. Ὅτε ἐπεράτωσε τὴν ἐργασίαν του ἐξῆλθε χωρὶς ν' ἀναμένῃ νέας διαταγὰς καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν μετὰ προσοχῆς.

Ἀφ' οὗ ἔφαγεν ἐλαίας τινὰς καὶ ἐπιεν ὀλίγην μαδέραν, τὸ πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ ὑπηρετῆς τόσον μεγαλοπρεποῦς ξενοδοχείου ἐξεδήλου τοσαύτην μεγάλην ὑπόληψιν, ἔλαβε χάρτην καὶ ἔγραψε κατ' ἐξακολούθησιν καὶ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου δισταγμοῦ, ἐπιστολὴν τῆς ὁποίας, ἐσκυμμένοι ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ, θέλομεν παρακολουθήσῃ ἐκάστην γραμμὴν διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

«Φίλτατέ μοι Ἐρνέστε,

«Εἶσαι ὁ μόνος ὁ ἐπὶ τοῦ κόσμου τοῦτου ἀγαπήσας με καὶ γνωρίσας με· ἡ φιλική σου προθυμία ἐνίκησε τὴν ἀγριότητά μου καὶ εἰς σὲ ὀφείλω, κατ' ἐποχὰς θλιβεράς, τὴν εὐχαρίστησιν, νὰ ἐξομολογήθω εἰς εὐγενῆ καρδίαν τὴν κρυφίαν πικρίαν τῆς ἰδικῆς μου. Θὰ ἤμην λοιπὸν ἀγνώμων ἂν ἐσταμάτων τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς μου χωρὶς νὰ σ' εὐχαριστήσω διὰ τὸ ἀφιλοκαρδὲς ἐνδιαφέρον, ὅπερ μοι ἐπέδειξας, καὶ χωρὶς νὰ σοὶ πέμψω τὸν ἔσχατον ἀποχαριτετισμὸν μου.

«Ἄν ἦσο μόνον ἐκατὸν λεῦγας μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, θὰ τὰς διήνυον διὰ νὰ θλίψω τὰς χεῖράς σου ἀπαξ ἀκόμη, διὰ τελευταίαν φοράν. Ἀλλὰ χρειάζεται μὴν διὰ νὰ διέλθω τὸν Ὠκεανόν, καὶ ἐγὼ βιάζομαι.

«Ἀῦριον, φίλτατέ μοι Ἐρνέστε, αὔριον δὲν θὰ ζῶ πλέον.

«Γνωρίζεις ἤδη πολλὰ περὶ τοῦ χαρκτηρός μου καὶ τῶν αἰσθημάτων μου. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ συμφωνήσῃς μὲ τὴν δημοσίαν γνώμην, χαρακτηρίζων ὡς ἀφρονα πρᾶξιν τὴν αὐτοκτονίαν μου, κρίνω καλὸν νὰ προσθέσω ἀκόμη λεπτομερείας τινὰς.

«Ὁ πατήρ μου, ὡς γνωρίζεις, ἦτο χοιροπώλης· οἱ πρῶτοι τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας σύντροφοι ἦσαν πολυάριθμοι λοι-